

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет психології

Кафедра соціальної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія духовного розвитку

Освітня програма «Психологія»

Спеціальність 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 14 від “23” червня 2021 р.

м. Івано-Франківськ - 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Психологія духовного розвитку
Рівень вищої освіти	Третій
Викладач (-і)	Климишин Ольга Іванівна
Контактний телефон викладача	0973323131
E-mail викладача	olha.klymyshyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	90 год. ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Згідно з розкладом
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Психологія духовного розвитку» - це вибірковий навчальний курс. Структуру навчальної дисципліни складають 2 змістові модулі (ЗМ), що включають 10 тем. До першого ЗМ увійшли теми: «Феноменологія духовності та духовного розвитку особистості», «Концептуальні погляди на духовну природу особистості», «Сучасні підходи в дослідженнях психології духовності та духовного розвитку особистості», «Духовний вимір особистості», «Методологія пізнання духовної природи особистості»; до другого ЗМ увійшли теми: «Фундаментально-технологічна концепція духовного розвитку особистості (О.І.Климишин)», «Психологічні закономірності та механізми духовного розвитку особистості», «Процедура реалізації експериментальних досліджень психологічних особливостей духовного розвитку особистості», «Психокорекційні заходи оптимізації процесу духовного розвитку особистості», «Духовна терапія в арсеналі психотерапевтичних заходів».</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою запропонованого курсу є вивчення теоретичних засад та принципів дослідження психології духовного розвитку особистості, а також аналіз сучасних психологічних технологій розвитку духовності особистості з врахуванням її індивідуальних особливостей. Формування навиків та вмінь створення авторських програм оптимізації процесу духовного розвитку особистості в умовах психоконсультативної, психокорекційної та психотерапевтичної практики.</p> <p>Основними завданнями курсу є:</p> <p>розкрити основні теоретичні принципи та засади курсу «Психологія духовного розвитку»; визначити сутнісний зміст феноменів духовності та духовного розвитку особистості в контексті досліджень сучасної психології; розкрити особливості авторського (О.І.Климишин) конструювання предметного ядра психології духовного розвитку особистості; обґрунтувати фундаментально-технологічну християнсько-орієнтовану концепцію духовного розвитку особистості (О.І.Климишин); ознайомити з системою знань про специфіку організації та проведення наукових досліджень в психології духовного розвитку; сформувати здатності здійснювати порівняльний психологічний аналіз індивідуальних траєкторій духовного розвитку людини та визначити специфіку оптимізації її індивідуального духовного генезису; розвинути вміння розробляти практичні авторські програми надання психологічної допомоги особам, які переживають духовні кризи та переживають стан духовної деформації.</p>	
4. Компетентності	
<p>ЗК1. Розуміння концептуальних і методологічних основ у галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей.</p> <p>СК6. Здатність планувати та здійснювати психологічний супровід особистості в різних умовах діяльності та розвитку на підставі результатів теоретичного/емпіричного дослідження.</p>	

СК9. Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, оцінювати рівень власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію й професійну мобільність.

5. Результати навчання

ПР6. Застосовувати загальнофілософські та загальнонаукові принципи та методи досліджень при виконанні власної дисертаційної роботи.

ПРН17. Розробляти та апробувати програми психологічного супроводу особистості в різних умовах діяльності та розвитку на підставі результатів теоретичного/емпіричного дослідження.

ПРН18. Працювати над власним розвитком та вдосконаленням, визначати свої професійні можливості та виявляти прагнення до підвищення професійної кваліфікації та професійної мобільності.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	52

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	053- Психологія	2-й	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

ТЕМА	Кількість годин		
	Лекції	Семінарські	Самост. робота
Тема 1. Феноменологія духовності та духовного розвитку особистості.	2	2	2
Тема 2. Концептуальні погляди на духовну природу особистості.	2	2	5
Тема 3. Сучасні підходи в дослідженнях психології духовності та духовного розвитку особистості.	2	2	5
Тема 4. Духовний вимір особистості.	2	-	5
Тема 5. Методологія пізнання духовної природи особистості.	2	2	5
Тема 6. Фундаментально-технологічна концепція духовного розвитку особистості (О.І. Климишин).	2	2	10
Тема 7. Психологічні закономірності та механізми духовного розвитку особистості.	2	2	5
Тема 8. Процедура реалізації експериментальних досліджень психологічних особливостей духовного розвитку особистості.	2	2	5
Тема 9. Психокорекційні заходи оптимізації процесу духовного розвитку особистості.	2	2	5
Тема 10. Духовна терапія в арсеналі психотерапевтичних заходів.	2	2	5

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання курсу відбувається за 100 бальною шкалою. З них: 50 балів – оцінювання роботи аспіранта на семінарських заняття (25 балів за усні відповіді-доповіді, презентації на семінарських заняттях; 25 балів за тезисне конспектування наукових праць). 50 балів – оцінювання залікової роботи.
Вимоги до письмової роботи	Вимоги до опрацювання наукових праць: статті конспектуються із зазначенням автора та назви статті, означення головних понять та ідей, висновків та перспектив практичного застосування.
Семінарські заняття	На семінарських заняттях відбувається обговорення питань, що визначають зміст лекційних тем, а також результати виконання завдань семінарських занять, які аспіранти виконують самостійно (зокрема, опрацювання наукових публікацій по темі заняття). Критерії оцінювання здійснюються за 5-бальною шкалою.
Умови допуску до підсумкового контролю	Аспірант допускається до підсумкового контролю (залік) при умові здачі усіх практичних завдань. Підсумкова оцінка за курс є сумою балів набраних аспірантом протягом семестру за усі види роботи: усні оцінки за роботу на семінарах, виконані завдання семінарських занять.

7. Політика курсу

Протягом вивчення дисципліни аспірант зобов'язаний: вчасно виконувати завдання, які зазначено у програмі (силабусі), приймати активну участь в роботі на семінарах, дотримуватись принципів академічної доброчесності при підготовці письмових робіт. Відсутність аспіранта на занятті передбачає неотримання балів за усну відповідь та зниження балів за виконання практичних завдань, що проводились на парі. Аспірант, який пропустив 60% і більше занять без поважних причин не допускається до заліку.

8. Рекомендована література

Основна:

1. Климишин О. І. Психологія духовності особистості: християнсько-орієнтований підхід: монографія. Івано-Франківськ : Гостинець, 2010. 440 с.
2. Климишин О.І. Теорія і методика тренінгу розвитку духовності особистості. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2008. 112 с.
3. Колісник О.П. Психологія духовного саморозвитку особистості: Монографія. Луцьк: РВВ «Вежа», 2007. 400 с.
4. Москалець В.П. Психологічні основи виховання духовності в українській національній школі: автореферат на здобуття наукового ступеня доктора психологічних наук. К., 1996. 49 с.
5. Помиткін Е.О. Психологія духовного розвитку особистості: монографія. К.: Наш час, 2007. 280 с.
6. Савчин М.В. Духовна парадигма психології. К.: Академвидав, 2013. 252 с.
7. Савчин М.В. Духовний потенціал людини: монографія. 2-ге вид., переробл. і допов. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2010. 508 с.

Додаткова:

8. Агафонов А.Ю. Человек как смысловая модель мира. Прологомены к психологической теории смысла. Самара: Издательский Дом “БАХРАХ – М”, 2000. 336 с.

9. Бех І.Д. Духовні цінності в розвитку особистості. Педагогіка і психологія. 1997. № 1. С. 124-129.
10. Боришевський М.Й. Духовні цінності в становленні особистості – громадянина. Педагогіка і психологія. 1997. № 1. С. 144-150.
11. Боришевський М.Й. Духовність як міра довершеності особистості. Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / За ред. С.Д. Максименка. Т. VIII, вип.6. К., 2006. С.26-31.
12. Братусь Б.С. К проблеме нравственного сознания в культуре уходящего века. Вопросы психологии. 1993. № 1. С. 6-13.
13. Гуманістична психологія: Психологія і духовність: (Світоглядні аспекти гуманістично зорієнтованих напрямів у сучасній західній психології) / упоряд. Г. Балл, Р. Трач. 2005. [Т.2]. 279 с.
14. Донченко О.А. Фрактальність психіки і суб'єктність. Людина. Суб'єкт. Вчинок: Філософсько-психологічні студії / За заг. ред. В.О. Татенка. К.: Либідь, 2006. С. 117-143.
15. Караульна Н.В. Духовність як чинник самовизначення людини. Автореф. дис. канд. філос. наук: 09.0003. Київ. нац. ун-т. імені Тараса Шевченка. К., 2000. 18 с.
16. Карпенко З.С. Аксиологічна психологія особистості. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2009. 512 с.
17. Кіндратюк Богдан. Духовне здоров'я школярів і музика дзвонів: етнопедагогічний аспект. Науково-методичний посібник. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2005. 270 с.
18. Киричук О.В. На шляху до Людини Духовної (Духовно-катарсична активність виховання як показник ефективності педагогічної системи освітнього закладу). *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2000. № 2. С.50-58.
19. Климишин О.І. Синиці й журавлі: у пошуках першооснов буття / І.А. Климишин , О.І. Климишин . Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. 128 с.
20. Климишин О.І. Збагнути світ і себе в ньому / І.А. Климишин , О.І. Климишин. Івано-Франківськ: Гостинець, 2006. 204 с.
21. Климишин О.І. Творчість як спосіб репрезентації духовної природи особистості / О.І.Климишин, О.І. Семак. *Вісник Прикарпатського у-ту. Філософські і психологічні науки*. 2008. Спеціальний випуск. 233 с. С. 167-173.
22. Колісник О.П. Інтегративно-холістична концепція особистості (духовний саморозвиток особистості як чинник вирішення глобальних проблем людства). *Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України* / за ред. С.Д. Максименка. Т.Х, част.4. К., 2008. С. 262-272.
23. Колісник О.П. Психологічний шлях особистості та метод її духовного саморозвитку. *Соціальна психологія*. 2007. №3. С.78-93.
24. Колісник О.П. Ступені духовного саморозвиток особистості. *Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України* / За ред. С.Д. Максименка. Т.Х, част.2. К., 2008. С. 246-255.
25. Колісник О.П. Ступені духовності та психічні механізми саморозвитку особистості . *Ментальність. Духовність. Саморозвиток особистості*. І част. III розділ. К., 1994. С. 349-392.

26. Кримський С.Б. Принципи духовності ХХІ століття. *Дві Русі* / за загальною ред. Л. Івшиної. К.: Факт, 2003. 496 с.
27. Крымский С.Б. Контуры духовности: новые контексты индивидуальности. *Вопросы философии*. 1992. № 2. С. 21-28.
28. Маслоу А. Новые рубежи человеческой природы : пер. с англ. М.: Смысл, 1999. 425 с.
29. Москалець В.П. Психологічний зміст духовності і духовність мистецтва. *Ментальність. Духовність. Саморозвиток особистості*. І част. III розд. К., 1994. С. 284-286.
30. Овсянецька Л.П. Духовні здібності особистості. *Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка АПН України* / За ред. С.Д. Максименка. Т. VIII, вип.6. К., 2006. С. 186-191.
31. Онищенко В.Д. Філософія духа і духовного пізнання: Християнсько-філософська ноологія. Львів; Логос, 1998. 338 с.
32. Пірен М.І. Єдність тілесного і духовного в процесі соціалізації особистості [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://politic.org.ua/vid/magcontent.php>
33. Помиткін Е.О. Духовний розвиток учнів у системі шкільної освіти: навч.-метод. посіб. 2-е вид., доп. К.: ІЗМН, 1996. 164 с.
34. Помиткін Е.О. Проблема розвитку та діагностики духовних ціннісних орієнтацій у старшокласників. *Практична психологія та соціальна робота*. 1998. №10. С. 10-16.
35. Савчин М.В. Духовність як онтологічний вимір особистості). *Вісник Прикарпатського у-ту. Філософські і психологічні науки. Спеціальний випуск*. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2008. 233 с. С. 12-17.
36. Савчин М.В. Три логіки душевного життя людини. *Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка АПН України: Психологія* / за ред. С.Д. Максименка. Випуск 34. К., 2007. С. 286-289.
37. Савчин М.В. Християнський ідеал духовно розвинутої особистості. *Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія*. Івано-Франківськ: Вид-во «Плай» Прикарпатського університету, 2000. Вип. 5. Ч. 2. С. 275-281.
38. Слободчиков В.И. Духовно-нравственное становление и развитие человека [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://pokrow-forum.ru/>
39. Слободчиков В.И. Реальность субъективного духа. Психология личности в трудах отечественных психологов. СПб: Издательство «Питер», 2000. С.380-395.
40. Собчик Л.Н. Проблема духовности в психологии [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://bibliopsy.narod.ru>
41. Татенко В.О. До проблеми автентичності людського буття: вчинкова парадигма [Електронний ресурс] / В.О. Татенко. Режим доступу : <http://politicon.iatp.org.ua/tm/tatenkovchink.htm>
42. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності. К.: Либідь, 2003. 376 с.
43. Франк С.Л. Духовные основы общества. М.: Республика, 1992. 511 с.
44. Франк С.Л. Предмет знания. Душа человека. М.: Наука. 1995. 656 с.
45. Франкл В. Доктор и душа: пер. с англ. А.А. Бореев. Санкт-Петербург: «Ювента», 1997.

287 с.

46. Франкл В. Людина в пошуках граничного сенсу. *Гуманістична психологія: Антологія: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів: У 3-х т. Т. 1: Гуманістичні підходи в західній психології ХХ ст.* 252 с.
47. Фромм Э. Душа человека. М.: Республика, 1992. 430 с.
48. Шадриков В.Д. Происхождение человечности: Учебное пособие для высших учебных заведений. Изд. 2-е, перераб. и доп. М.: Логос, 2004. 296 с.
49. Ямницький В. М. Духовність особистості: психологічні чинники. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика [Текст] : Збірник наукових праць Східноукраїнського національного ун-т ім. В. Даля, Інститут духовного розвитку людини [Редкол.: Г.П. Шевченко (голов. ред.) та ін.]. Луганськ: СНУ. Вип. 4 (17). 2006. С.234-243.*
50. Ямницький В.М. Духовність особистості: психологічний підхід. *Філософія. Педагогіка. Суспільство. Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету.* Вип. 2. 2012. С. 388-392.

Викладач: Климшин Ольга Іванівна